

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

Pilevne Muharebesi: Zinnur Erginer

*İş esaslarına uygun
Öğretim usulleri:* Cevdet Demiray

*Karasi Hükûmetinin
Osmanlılar tarafından
Zaptı.* Ekrem Çavuldur

Kaynak Tahrir Hey'eti:

1 — Eminittin Çelikköz	Lise Türkçe öğretmeni « Rejs »
2 — Refet Onurlu	Lise Tarih »
3 — Refik Fikret Sağnak	Lise Edebiyat »
4 — Cezmi Tahir Berktin	Lise Türkçe »
5 — Ekrem Çavuldur	Ticaret Odası Başkâtibi
6 — Zekâi	Vilâyet Daimî Encümen Başkâtibi
7 — K. Kâni Akpınarlı	Serbest meslek Sahibi
8 — Rasim Kocabaş	Lise Türkçe öğretmeni
9 — Salâhattin Savaş	Lise Türkçe öğretmeni
10 — Zinnur Erginer	Lise Tarih coğrafya öğretmeni
11 — Hamit Altay	Lise Tarih coğrafya öğretmen

Kaynak Mülhakat muhabir azaları:

1 — İsmail Hakkı Akay	Konakpınar nahiyesi Müdürü
2 — Tahir Harimî Balcıoğlu	Edremit ticaretle meşgul, Müdekkikinden
3 — Ruhi Naci Sağdıç	Burhaniye — Pelitköy Edebiyatçı.
4 — Osman Balkır	Burhaniye — Şarköy öğretmenlerinden
5 — Mustafa Salman	Savaştepe Nahiyesi öğretmenlerinden
6 — Ali Kadir Balkan	Sındırgı Maarif Memuru
7 — Kemal Üzer	Havran — DereViran köyü öğretmeni
8 — Mustafa Doğan	Bandırma öğretmenlerinden
9 — Salih Vecdî Bora	Gönen öğretmenlerinden
10 — Nuri Dünder	Dursunbey Ziraat muallimi

İYESİ

T. F. SILAY

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Yayın Direktörü

ABDİ

Ağabeyoğlu

SAYI: 90

19 - 7 - 1940

YIL: 7

PILEVNE MUHAREBESİ

ZINNUR ERGİNER

— I —

ARMAGANIDIR
TÜRK TARİH KURUMU
OSMAN FETİH SAĞLAMININ

1 — Plevneyi müdafaaya etmiş olan büyük asker mağlubiyet diye bir kelimeyi tanımak istememiştir. Hadiseler en kötü bir şekil aldığı zamanlarda bile onun itidali sükûnu ve itimadı sarsılmamıştır, o hiçbir zaman sinirli yaygaralarla takviye kıtaları yardımlar istememiştir. Bu kuvvetlerin kendisine yetişi-mesi imkânsız değildi. Fakat kıskançlık ve ihanet yüzünden bunlar ondan esirgenmiş ve Osman paşa kendi yağı ile kavrulmaya bırakılmıştır. Bütün bunlara rağmen ne kaçmak ne de teslim olmak bir an bile aklına gelmemiştir.

1877

Molteke: "Türkler müdafaaya başkalarının vaz geçecekleri noktada başlarlar."

Türk askeri kalb kuvvetini kaybetmemiş başka askerlerin bütün maneviyatını sarsabilecek hadiseler karşısında yine itaat ve intizamdan ayrılmamıştır.

Bütün dünyanın Plevne müdafii olarak tanıdığı, Türklerin Ga-

z Osman Paşa diye andıkları zatı taktim.

Harbiye mektebinden çıktıktan sonra suvari sınıfına girmiş; ikinci mülâzım olarak (1854 - 1856) Kırım harbine iştirâk etmiş 21 mart 1855 de Öpatoria da yararlılık göstererek 1856 da birinci mülâzım olmuş Suriye isyanını bastırmağa giden kuvvetle beraber bulunmuş 1860 senesinde yüzbaşılığa terfi etmiştir. Daha sonra Giritte harb etmiş 1866 da binbaşı 1867 de kaymakam 1871 de miralay olmuş 1871 - 1872 senelerinde Yemen harekâtına iştirâk etmiş 1874 de mirliya 1875 de ferik olmuştur. Sırp harbinde yaptığı isvar, 18 temmuz 1876 ve Saitçar 7 ağustos 1876 muharebelerinde düşmanı katî bir hezimete uğratarak müşirliğe çıkmıştır. Eğer şeref meziyetler şöhrat ve servet bir adamı bahtiyar edebilirse Osman Paşa kendisini yaşıyanlar arasında en bahtiyarı sayabilir. Kendisi yurdunun içinde ve di-

şında kutlanmıştır. Buna da hak kazanmıştır. Yaptığı kahramanlığın âksi bütün dünya ufuklarında çinlamıştır. Eğer siyasetin kirli havuzuna batmamış olsaydı bu lekəsiz asker şöhreti, ona ziyadesiyle kâfi gelirdi. Şimdi hatıramızı, 1878 senesinde bir Bulgar kasabasının yeşil tepeleri üzerinde Osman Paşanın Rus ordularına ve bütün dünyaya (Buraya kadar; buradan ileriye geçilmez) diye gürlediği bütün gökleri Plevne müdafaasının ünü ile doldurduğu yere götürebiliriz. Çok uzun boylu olmamakla beraber Osman Paşanın heybetli bir görünüşü vardı. sükûti ve saburlu bir adamdı. Konuşması ve tavırları haşindi. Onun hususiyetlerinden birisi, İngiliz, Fransız, Alman, Rus, hülâsa kim olursa olsun bütün yabancılara karşı duyduğu şiddetli nefrettir. 1901 senesinde 64 yaşında öldüğü zaman bütün imparatorluk onun yasını tutmuş, bütün bir medeniyet âlemi ona hayranlık duymuş; yalnız bir kişi, kendisine bu kadar büyük hizmetler gördüğü hükümdar, acımamıştır.

20 İkteşrin Pazar günü bütün yurtta Umumî Nüfus Sayımı yapılacaktır. Millî Şef geçen sayımda şöyle demişti:

«Sayın malûmatı üzerine memleket dertlerini görüp anlamak ve tedbirler almak yolundayız. Bu da şüphesiz ve ancak doğru istatistiklerle mümkün olabilir.»

Yeni sayım bize nüfusumuz hakkında doğru bilgiler verecektir.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

19 temmuz 1887

Orhaniye Plevne Vidin yolu ile kesiştiği taş köprüye geldi. ğimiz zaman öğleden sonra saat iki olmuştu. Bu yolun kıvrıldığı yerin Arkasında üzeri üzüm bağları ve yemiş, bahçelerle örtülmüş tepenin ardından Plevneyi gördük. Burası derin uzun ve mümbit bir vadi ortasında minareleri kubbeleri beyaz evleri ve büyük yapraklı ağaçları arkasındaki tepelerle gayet güzel görünen bir yerdi. Saat dörtte düşmandan hiçbir iz görmeksizin kasabaya varmış bulunuyorduk. Rusların altı bataryası mevzilerimizi hiçbir zarar vermeden bombardıman ettiler, Türk bataryaları da mevzi atır almaz cevap verdiler. Bu topçu düellosu ortalık kararınca kesildi. Ruslar (Ribina, Verliea, ggaliviça, Tulçeniça) gibi yerlerde konaklamak için geri çekildiler. Türk kuvvetinin yekûnu 25 Tabur, dokuz buçuk batarya altı süvari bölüğü 15000 asker 58 top olmuştu.

Plevne 1877 senesinde 17000 nüfuslu bir kasaba idi. temmu-

zun dokuzu ile 20 si arasında Ruslar tarafından istilâ edilen yerlerden iki bin Türk kasabaya sığınmıştı. Bunların arasında Sistova, Nikbolu yakınında yarılanmış 200 asker de vardı. Şehrin ortasından iki çay geçer, bu çaylar Vidin ırmağı ile birleşerek Tunaya dökülürler. Kasaba Sistova ve Nikbolunun merkezidir. Şimali şarkisi tepelerle çevrilidir. Kasabanın tam şimali şarkisinde garpten şarka dört mil uzıyan Plevne vadisinden 350 kadem daha yüksek bulunan ve cenup kısımları Plevne ile Griviça arasındaki Bulgareni yolunu çevreliyen çıplak uzun bir bayır vardır. Yanık bayır adını alan bu sırtlar harbe sahne olmuştur. Mithat Peşa taraftan yaptırılmış ve taş döşetilmiş olan Plevne Sofya yolu Avrupa'nın en düzgün yoludur. Bu yol Plevne müdafaasında ehemmiyetli bir rol oynamıştır.

İlk Plevne harbi 20 temmuz 1877, — sabah ışıyor, ortalıkta bir canlılık bir gürültüdür gidiyordu. Borular çalıyor her taraftan kumanda sesleri geliyordu. Taburumuz tamamlanınca

şarka doğru yürümeğe başladık. Davullar çalınıyor bayraklar dalgalanıyor ve biz yürüyorduk. Güzel bir sabahtı, parlak güneş ışıdığı taze bir meltem koyu mavi bir gök yüzü uzun pir yürüyüşten sonra durduk, emir verildi. "Sola açıl ikişer ol, neferler arasında altı sırsın aralık, sıraların arası arşın beş yüz metreye nışan! neferler uzun bir çizgi halinde yere yatmışlardı. Kendilerine otlardan ağaçlardan taşlardan korunmak için istifade etmeleri söylenmişti. Herkes yere yatmış sesler kesilmişti, etrafımız ne kadar huzur sükûn içinde idi. parlak güneş ışıdığı dallar arasından sürülerek yosunlu ve kokulu toprağın üzerine vuruyordu. Saat beşte atılan ilk top bülbülün sesini ölüm sükûtuna gömdü. Sonra müthiş tarakalar etrafı sarstı. Bir an top sesleri dindi. Hızla gelen bir öncü ateş emrini getirdi Dürbünümü gözlerime götürdüm karşıkı sırtı yüzlerce asker bürümüştü. Sonra tepenin üzerinde yığınlar belirdi. Birdenbire başı kasketli sakallı bir adam belirdi. Arkasından birçok deha, bora

Milletimizin ileri atılmalarıyla dolu olan, yaşama kudret ve hakkını dünyaya tanıtan bir devirde yaşıyoruz.

İnkışaflarımızın ölçülmesi için içinde bulunduğumuz. üzerinde ehemmiyetle duracağımız işlerden birisi de muhakkak ki:

20 İkteşrin pazara yapılacak olan genel nüfus sayımıdır.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

zan Ateş borusunu çalınca bir yaylım Ateşinin müthiş sesi vadinin içinde çınladı. Benim takımdaki neferler hayrete sayan bir çeviklikle silâhlarını doldurup boşaltıyorlardı. Bunlar Türk iyi yetiştirilmişlerdi. Bazıları öfkeden kudurmuş gibi idf. Taburumuzun en iyi nişancısı bakkal çavuş dikkat ve itina ile nişan alıyordu. Hiç şüphesiz onun attığı her kurşun bin Rusu devirmişti. O gün akşam üstü şu haberi aldık Ruslar kaçıyor. Dürbünümle kasketsiz silâhsız kolları sıvanmış kaçarken arkasına ateş eden yere düşen, maneviye tı bozuk olarak mücadeleye çablayan bir insan kütlesi görüyordum. Rus kitapları burada askerlerinin muntazam ricatını yazarlar. Fakat en hafif tabiri kullanmak lâzım gelirse ben onların korkunç bir telâş içinde bulunduklarını söylemeliyim. Türkler bunları heyecanla yiğitçe kovalıyordu. Şimdi düşmanlardan temizlenmiş olan fakat üzerinde dost düşman birçok ölümler bulunan bir yoldan ilerliyerek hepimizi o sabah işgal etmekte bulduğumuz mevziere kadar getirmişti. Ne o gün ne de on gün sonrasına kadar bir tek Rus neferi görmedim. Birinci Plevne harbini böylece Türkler

kazanmıştı.

İkinci Plevne (30 Temmuz 1877)
30 temmuz pazartesi sabahı idi. Göz gözü görmiyen bir sis içinde mevzilerimizde hazır bulunuyorduk. Saat 6,5 ta Nikbolu yolundan çatırtılar duyduk. Neferler yerlere çöküp oturdular biz tarassut yerinde idik. Sesler kesilmişti. Kaynamış pirinçten ve bir gece evvel pişirilmiş ekmekten ibaret olan kahvaltımızı yaptık bekliyoruz. Saat sekizde boş bir işaret topu atıldı. ve saat 8,5 ta ateş başladı. Yeni siperlerde dehşetli bir harp oluyordu Nihayet akşam üstü Ruslar bozgun halinde kaçmağa başladılar. Bütün askerler Mozgolların gerisine! Bu kumandadan sonra hepimiz Rusları merhametsiz bir ateşle takip ettik. [o gün bu hücumu yapan Rus Pensa Alayı hemen bütün zabitlerini askerlerinin üçte ikisini kaybetmiştir]. O sırada yüzbaşının tabya duvarı üstünde iki büküm durduğunu omuzlarından kanlar aktığını farkettim. Tam aşağı atılmağa hazırlanırken yaralanmıştı. Harp kesilmişti Aşağıda 400 Rus ölüsü yatıyordu. Çok geçmeden Ruslar yeniden üçüncü siperden ateşe başladılar. Yüzbaşının yerine kumandayı Mehmet ele almıştı. — Bölük benim kumanda-

Asrımızda nüfus politikası bütün siyasalara baş çeken bir politika olmuştur. Türk Devleti de her siyasada olduğu gibi nüfus siyasası da çok sağlam temellere bağlamak için 20 İlkteşrin pazar günü Genel Nüfus Sayımı yapacaktır.

Başvekâlet
İstatistik Umum Müdürlüğü

ma giriyorsunuz! emrini verdi. Bu onun son emri olmuştu. Bir az sonra alından vurularak şehit oldu. Ruslar gene pü kürtülmüştü. Kumanda bana verilmişti. Bu sırada binbaşının sesini duydum. — Müşir takviye kitaları istedi sağ cenahımızda işler kötü gidiyor. Ruslar iki tabya aldılar! Hemen yola koyulduk yolculuk yarım saat sürdü. Plevne ile Girivıça yolunun tam ortasında bulunan Girivıça köprüsünden geçtikten sonra umumî karargâhım ve fasılasız ateş eden merkez bataryalarının bulunduğu hafif meyilli tepelere yaklaştık. Plevne bu tepenin arkasındaydı. Manzara, içinde tarihin bir parçası eritilen, örse vurularak şekil verilen bir fırını andırıyordu. Düşmana karşı dört hat bulunuyordu. 4000 piyade 700 atlı idik, en arkada ihtiyat 2000 piyade daha vardı. Burada iftiharla hatırladığım bir duygumu anlatacağım. Bu iftihar duygusu büyük bir tarihin yapıldığı bir sahneye katılmak, onun şahidi olmaktan ileri geliyor. Yazı masasının başında, yahut bir dükkân tezgâhının arkasında oturan sizlerin bu duygu hak-

kında hiçbir fikriniz olamaz. Rus kitaları harekete başlamıştı, onların iki üç dakika süren bir yaylım ateşi ile karşılaştık. Düşmanın tepenin eteğine kadar sokulmasına müsaade ettik. Ondan sonra Talât bey kılıcını çekerek korkunç bir sesle şu kumandayı verdi.

— Tabur hücum: Atlı zabitler önde olarak tepeden aşağı fırladık. Birdenbire hücum eden safaların arasında yüz metre mesafe kalmıştı. Ondan sonra bu iki saf çarpışan iki tren gibi çatırdı ile birbirine girdi. Aradan ne kadar geçti bilmiyorum birdenbire hayretle birbirimizin yüzüne baktık. Çünkü Ruslar kaçmışlardı. İlk hücumdan on beş yirmi dakika sonra Ruslar geri döndüler. Bir karış toprak vermeden gene kendi kendimize kaldığımız vakit bakkal çavuş yüzüme bakarak bir şeyler söylüyordu. Yaralanmış kendimi kaybetmişim. Gözümü açtığım zaman manzara feci idi su feryadı; bunu ne kadar sık duyuyordum. Burası muharebe hatlarının gerisinde muvakkat bir yerd. Etrafımdaki faciaları görmeyim diye gözlerimi kapadım. Sonra Plevnede bir hasta-

Nüfusun adet ve evsafını bilmiye çalışmak, dinamik, ileriye doğru gitmeye karar vermiş olan bir Sosyete için ilk ödevdir. Türk Cumhuriyeti nüfus işini esaslı surette aydınlatmaya azmetmiştir. Bunun içindir ki 20 İlkteşrin Pazar günü yapılacak olan Genel Sayımında memleketin bütün teşkilât ve kuvvetlerinin birleşmesine ihtiyaç vardır. Bu işin muvaffakiyeti için el ele vermek en önemli bir yurdaşlık ödevidir.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

haneye nakledildim. Plevne yer-
lijlerinden birçok Türkler sokak-
larda idiler; zaferi sevinçle kut-
luluyorlardı. Bunlar vatanlarına
çok merbut kimselerdi. Bunlar
kurşun menzili içine girmekten
korkmaya çekinmemişlerdi. Bu
harbin sonunda Rus zayıf-
10.000 dir Türkler 1000 kaybet-
mişlerdir. Ruslar yeniden on fir-
nın seferber edimesine karar ver-
diler. Rus orduları baş kumandanı
Romaya veliahdına çektiği bir
telgrafta yardımımıza geliniz.
Türkler bizi mahvediyorlar hi-
ristiyanlık davası kayboluyor.»
Ağustos başlarında padişah-
tan Osman Paşaya bir tebrik ve el-
maslı bir kılıç hediye edilerek
hepimizin rütbeleri birer derece
yükseltildi. 30 ağustostan sonra
tekrar harp başladı. Eylül baş-
larında Lofçayı kaybettik bu ha-
ta Lofça müdafii Rifat Paşaya
zamanında yardım yetişememe-
sinden olmuştu. Eylülün altısında
bize okunan bir emrinde müşir
Ruslar garp taraftan maada her
istikametten yaklaşmakta olduk-
larını bildirdi. Bunun üzerine
harp hazırlıklarımızı yaptık. Bu
büyük eylül muharebesinde bi-
ze hücum eden Rus kuvvetleri

100.000 kişi idf

Üçüncü Plevne (7 eylül — 12
eylül 1877)

8 eylül hava kapalı ve bulut-
lu idi. Ruslar Pelışart yolu cıva-
rındaki tepede idiler. Türk top-
çusu bir gün evelden daha
iyi ateş ediyordu. Akşam üstü
yapılan harpte Ruslar bu gün
1000 asker kaybetmişlerdi. Rus-
ların kendi taarruzlarını hazırlı-
yabilmek için yaptıkları bombar-
dman böylece dört gün devam
etmişti.

Bu zaman içinde Türk asker-
leri manevî kuvvetlerini kaybet-
mek şöyle dursun Rus batarya-
larına karşı gülüyorlardı. Ayın
onbirindeki muharebe iyi gitme-
mişti. Bu harbe 21 Türk taburu
iştirâk etmişti. Harpten sonra 14
tabura inmişti. 12 eylül çarşan-
ba günü demirle kül rengi ara-
sında bir şafakla sabah başladı.
Bir gün evelki boğazlaşmanın
kurbanlarıyla dolu olan toprakla-
rın üzerinden soğuk rüzgâr esi-
yordu. Plevne yanıyordu. Kah-
valtı yerine peksimetler dişlendi.
Yanında su bulunan bahtiyarlar
bunu kıtlık içinde arkadaşlarıyla
bölüştüler. Sabahleyin erkenden
şu emri aldık. Öğleden önce

15 — 20 taburla kaybedilen tab-
yalar geri alınacaktır. O gün ak-
şama kadar çarpışmadan sonra
saat beşe doğru herşey olup
bitmiş ve üçüncü Plevne harbi
de Rusların tam bir mağubiyeti
ile sona ermiştir. Türklerin zayı-
atı şehit ve yaralı 5000 kişi idi.
Rusların ve Romanyalıların
25.000 dir. Bu harbi Tefvik ve
Yunus beyler kazanmıştı. Bu
emir okunduğu zaman askerle-
rin gösterdiği sevinç ve heyecan
emsalsizdi. Neferler birbirine sa-
rılıp öpüşmüşler sevinçlerinden
ağlamışlar, bölük bölük secdeye
kapanarak allaha dua etmişlerdi.
Karnı parçalanmış bir nefere
rastladım ki o da bu haberi alınca
yarasını unutarak o da secdeye
kapanmış, bu nefer o vaziyette
can vermiştir. Kararlarındaki kat-
îlik, manevî kuvvetindeki sarsıl-
mazlık ve eline aldığı işi başar-
maktaki liyakat ve iktidar ile
Osman Paşa bu zaferi de kazan-
dıktan sonra asrın tarihî üzerin-
de parlak bir iz bırakmış olu-
yordu. Ümitsizliğin karanlık gün-
lerinde bile, ümidin ancak ölüm
tarafından söndürülebilin, ilâhî
ışığı bu kahraman ve cesur ada-
mın göğsünde parlamış durmuş-
tu. 1877 senesinde İngiltere Fran-
sa, Almanya gazetelerinde oku

duğuma göre o sıralarda, bu
memleketlerde umumî heyecan
gayet şiddetli idi. Buralarda in-
sanlar bir avuç Türkün kudretli
düşman sürülerini mağlûp edece-
ğine inanmışlardı.

Hele İngilterede Osman Paşa,
şahsına karşı o kadar büyük bir
alâka uyandırmıştı ki eğer 1878
senesinde bu memlekete bir se-
yahat yapmış olsaydı orada Blü-
here nasip olmıyan muazzam te-
zahürlerle karşılanırdı. Dinlediği-
miz günlerden birinde Plevnede
geziyordum. Bir tarafta canla
başla çalışan Türk yerliler, öte
tarafta korkudan titreyen Bulgar-
lar için vaziyet ne kadar değiş-
mişti. Dün ümit içinde küstah ve
şımarık idiler: Şimdi bir korku
uçurumunun kenarında titriyor-
lardı.

Üçüncü Plevne harbinde Türk-
lerin gösterdiği yararlılık, Mağ-
rur ve imanlı bir milletin oğul-
larının vatanperverlikten ilham
aldıkları zaman ne kadar yüksek-
lere yükselebileceğini, üstün isti-
lâ kuvvetleri müşterek tehlike
karşısında bir millet faziletinin
nasıl birlik ve intizam içinde şah-
lanabileceğini, bu milletin sevilen
bir lider idaresinde ne manevî
bir azamet iktisap edeceğini doğ-
ru bir dava uğrunda şuurlu çar-

Nüfus Sayımı, bir Devletin sınırları içinde yaşayan insanların
sadece azalıp, çoğalmasını bilmek için değil, aynı zamanda ileri,
doğru ve hesaplı bir yaşamın imkânlarını bulmak ve tanzim et-
mek için yapılır. Bu bakımdan önümüzdeki ilkteşrinde yapılacak
Sayım devletin daha ileri bir yaşama seviyesine varması için ala-
cağı tetbirlerin saha, çare ve yollarını gösterecektir.

BAŞVEKÂLET

İstatistik Umum Müdürlüğü

Eski bir Yunan Filozofu, insanlara en büyük hayat düsturu
olarak (Kendini bil) demişti. Bir ferd için bu düstur ne kadar ön-
emli ise bir Ulus için muhakkak ki daha çok önemlidir. Ulusun
kendisini bilmesi demek her şeyden önce sayısını bilmektir. Bu
bilgiyi bize önümüzdeki ilkteşrinde yapılacak olan Nüfus Sayımı
temin edecektir.

İstatistik Umum Müdürlüğü
BAŞVEKÂLET

pıştıkları için eğer şehit düşerlerse cennet kapılarının da kendilerine açık durduğuna kanaat beslediklerini göstermiştir. 13 Eylül den 24 ilkteşrin 1877 ye kadar vaziyet harp hazırlıkları ile geçti. Türk ordusu 48 000 kişi ve 96 toptu. 8 ilkteşrin de Osman Paşaya gazi unvanı da verilmişti. Sarayın gönderdiği emir içtimada bulunan kıt'aların önünde okundu. Bu tören çok enteresan ve müessir olmuştu. Askerler heyecanla bunu ağışladılar top atıldılar. Maneviyatımız çok yüksekti. Hepimizin istediğimiz şey düşmanın daha hücum edip boylarının ölçülerini alması idi. Fakat işler daha kötü de gitse Orhaniye yolu, ki bu yoldan erzak alınıyordu Tekrar düşmanın eline geçse, padişahın ve milletin kahraman Plevne ordusunu yardımsız vasıtasız bırakmıyacağına inanıyorduk. Fakat heyhat! Bıraktılar ve ne kadar bahtsızdık ki düşman, kendisinden beklediğimiz hücumu göstermedi; hatta esaslı muhasara yapmağa hazırlanmıyordu. 24 ilkteşrine kadar vaziyet ufak çarpışmalarla devam etti. Plevneye dehşetli bir hücum ile burayı almak, muharebeyi nihayete erdirmek 1864 Duppelin yaptığı yapıvermek maksadile muharebeye giren ku-

Adet demek kuvvet demektir. Türk ulusunu eksiksiz ve fazlasız ve artma çarelerini öğretecektir. Bu sebeple 20 ilkteşrin pazar günü yapılacak olan Genel Nüfus Sayımının çok doğru sonuçlar vermesine çalışmak, bu işi Ulusal bir ödev saymak hepimizin borcudur.

mandanlar umduklarının zıddı ile karşılaştılar. Daha bağlangıçta bu kadar kan dökülmesi Çarın vicdanına azap veriyordu. Harpten vaz geçseler bu hal umum nazarında Rusyayı mahvedecekti. Hristiyanları kurtarmak için bu kadar kan dökmüşlerdi. Türklerin zayıfatı kendilerinin beşte biri bile değildi.

24 ilkteşrinde Dalna, Dubnik civarında

Ehemmiyetsiz bir takım musademeler olmuştu. Velî Bey Garna Dubnik ile muvasalanın kesildiği müşire haber verilmişti. Aynı günde Ruslar ternina tepelerini işgal etmişlerdi. O gün yapılan muharebede Türk zayıfatı 1900, Rus zayıfatı 4900 dir. Bu zamanda Asyada şiddetli muharebeler oluyordu. Bunlarda Türkler mağlûp oluyorlardı. (Alaca dağ muharebesi 14 ilkteşrin) bir taraftan Türklerin müstahkem mevkiî Kars muhasarada idi. Şimdi Asyadaki Türk ordularının mukadderatı bu şehrin düşüp düşmemesine bağlı bulunuyordu. Avrupada Plevneye bağlı olduğu gibi.

Muhasara (25 ilkteşrin — 9 ilkkânun 1877

25 ilkteşrinde Ruslar Plevnenin garbinde yeni kurulmuş olan tabyaları, bombardıman et-

miye başladılar. Bu bombardıman dört gün gece sürdü. Hava soğuk ve fırtınalı idi. Hafif kar sepeliyordu. Oralıkta müthiş çamur vardı. 26 ilkteşrinde Velî bey Garna Dubnik istiksmetinde devamlı bir sükût olduğunu bildirdi. Bunun üzerine Plevneye çekilmek emrini aldık. Oralardaki Türk ahaliyi de alarak Plevneye çekildik. Bu ahalinin beslenmesi de bize kaldığı için işe güçleşmişti. Asker yekûnunda azalmıştı. Padişah'tan yardım bekleniyordu. Nasıl olur da Mehmet Ali Paşanın muavini olan ve Orhaniyede üsün bir vaziyette bulunan kudretli kumandan Şevket Paşa, kendi şefi ve arkadaşı olan, bir milletin çiçeği olan ordusunun kanını, ihtiyaç zamanında hiçbir taraftan yardım almayarak damla damla hariciyan vatanın şerefini eski Yunan kahramanlarının yükselttiği dereceye yükselten şefi ve arkadaşı Gazi Osman Paşanın yardımına koşmaktan aciz kalabilirdi.

Osman Paşa kendi dehasının kendisini yükselttiği zafer ve şeref doruklarında dururken taljin fırtınaları onu sarsmıştı. Harp ayın onbrine kadar devam etmiş en şiddetlisi

ayın 9 zunda olmuştur. Burada Ruslar 600 Türkler 200 kişi kaybettiler. Ayın 12 sinde bir mukâleme memuru Osman Paşaya teslim olması için bir kâğıt getirdi. Buna Osman Paşanın cevabı:

Plevne civarında umumî karargâh 12 sonteşrin 1877

Altes emperyalinin bana hitab eden 30 ilkteşrin tarihli mektubunuzu aldım. Kumandam altında bulunan imparatorluk ordusu cesaret sebat ve enerjilerini isbat etmekten hiçbir vecihle geri kalmamışlardır. Bu güne kadar yapılan bütün harplerde muzaffer olmuşlardır. Bu sedepile Majest Çar, kendi muhafız kuvvetleriyle kumbaracılarını imdat kuvvetleri olarak buraya getirmek lüzumunu duymuştur.

Garna Dubnik ve Teliş mağlubiyetleri buralarda bulunan kıt'aların teslim oluşu muhabere ve muvasala yollarının kesilişi büyük yolların işgal olunması ordumu düşmana teslim etmem için kâfi sebepler değildir. Bu suretle askerlerimin şevkinden hiçbir şey eksilmemiştir; bunlar Osmanlı askerinin şerefini muhafaza etmek için yapmaları lâzım gelen her şeyi de henüz yapmış değil-

Zamanımızda bütün tedbirlerin müsbet bilgilere dayanması lâzım gelmektedir. Nüfusunun hakikî durumunu bilmiyen devletler her sahadaki tedbirlerini kâfi bir isabetle ittihaz edemezler.

Maddî, manevî bütün enerjilerin kaynağı olan nüfusu tanımak bu itibarla muvaffakiyetli Devlet idaresinin başlıca şartlarından birisi olmuştur.

Önümüzdeki üçüncü Sayım bize en büyük Millî kuvvetimizin durumunu ve onun inkişaf ve imkânlarını gösterecektir.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

İstatistik Umum Müdürlüğü
BAŞVEKÂLET

lerdir. Bu güne kadar vatanımızın ve imanımızın uğrunda seve seve kan duktük; bundan sonra da teslim olmaktansa buna devam edeceğiz. Dökülen kanın mes'uliyetine gelince bu, bu dünyada, öteki dünyada da bu harbe sebep olanların üzerindedir. Altes emperyalizimize saygılarımı sunarım.

Cazi Osman

Osman Paşa karargâhını Plevnede hususî bir eve nakletmişti. Evinde yalnız oturuyordu. Kendi memleketi olan Tokat alayından üç nefer hizmetini görüyordu. Ayın on dördünde bütün cephe-lerde topçu ateşi başladı. Fakat bu katî hücum değildi. Her iki tarafta da düşmanı aldatmak için tedbirler alınmıştı. Bizim tarafta tam insan cesametinde gıydırılmış cansız mangalar vardı. Bazan Romanyalılar karşı tarafta büyücek bir kâğıt arkasında ışıklar yakarak kara göz oynatıyor bizi güldürüyorlardı. Son teşrinin 27 sinde Ruslar bizim tabyaların karşısına direkler dikerek üstüne kâğıtlar astılar. Bu kâğıtlarda şöyle yazılı idi. Kars düşmüş Muhtar Başanın

ordusu teslim olmuştur. Sizde her taraftan sarıldınız teslim olun diyorlardı. Vaziyet gittikçe kötüleşiyordu. Orduda hastalıkta çıkmıştı. Plevne bir mezarlığa dönmüştü. Üzerimize yığılan bunca felâketlere rağmen orduda bir tek ses duyuluyordu — teslim olmayacağız! Aşağı yukarı iki ay süren durgunluktan sonra bu harp sahasının son taliini meydana koymak için adam akıllı bir muharebe yapmak istiyorduk.

(10 birinci kânun 1877)

Son çıkış adını alan son Plevne harbi

Dönükçe bir kış sabahının ışı-ğı önümüzdeki manzaranın üzerine yayılıyordu. Önümde çıplak, muhafazasız, yavaş yavaş yükselen bir ova vardı. Dolna Netropolu iki buçuk mil sağımızda idi.

Solumuzda Vid ovası nehrin vadisini takip ederek şimali garbi istikametinde uzanıyor ve Orhaniye şosası ile birleşiyordu. Saat 9,30 da borazanlarıleri borusunu çaldılar ve iki mil uzunluğundaki saf tek bir vücut halinde ilerlemeğe başladı. Bismillahirrahmanirrahim! Bu ses taburdan tabura yayılıyor heceler adımlara uygun bir ahenkle tekrarlanıyordu.

(Sonu gelecek sayıda)

Yaratmak her şeyden önce nüfuslandırmaktır. Derler geniş yurdumuzun her köşesini şenlendirmek onun bütün zenginliklerini Ulusun yüceliğinde kullanmak için sayımızı arttırmaya muhtacız. Bunun için de nüfusun sayısını ve halini çok iyi tanımak gerektir. Bu itibarla 20 İlkteşrin Pazar günü yapılacak olan genel nüfus sayımının Devlet ve Ulus için önemi çok büyük bir iş olduğunu birbirimize anlatmalıyız.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

Kitaplar arasında :

İş Esaslarına Uygun ÖĞRETİM USULLERİ

— Hıfzırrahman Raşit Öymen, Gazi Terbiye Enstitüsü neşriyatından —

YAZAN: Cevdet Demiray

Pedagoji kütüphanemize kazandırdığı on ciltten fazla eseri ve muhtelif, mecmua ve gaztelerde çıkan makaleleriyle Maarif ailesinin yakından tanıdığı değerli terbiyecilerimizden Hıfzırrahman Raşit Öymen; bu tatil devresinde bize yeni bir eser daha sunmuş bulunuyor. Bu kitap Dr Poul Ficher den tecüme edilen «İş esaslarına uygun öğretim usulleri» adını taşımaktadır. Sayın hocamız her eserinde olduğu sade, açık ifadesini, kendisine has üslubunu «Öğretim usulleri»nde de bütün canlılığı ile göstermiştir. Onun için kitap seve seve okunmaktadır. Hatta bu bakımdan yabancı dilden çevrilmiş bir eser hissini de uyardırmamaktadır.

«Öğretim usulleri»nin her şeyden evvel bu yakınlığı duyurduğunu kaydetmek lâzımdır.

Eser; bugünkü okulun faaliyet şekilleri üzerinde durmakta ve işe dayanan faaliyet tarzlarını ayrı ayrı ele almaktadır.

Bu günün hayat okulunu, dünün klâsik okulundan ayıran İş, hâdisesi iş mefhumu etrafı ve geniş bir şekilde eserin ilk kısmında izah edilmekte, iş hâdisesinin safhaları birer

birer gözden geçirilmektedir. Okul faaliyetimizin bel kemiğini teşkil eden, her d-rsde, her mevzuda, talebe ile her karşılaşmamızda önümüze çıkan «İş mefhumunun pedagojik anlamını her şeyden evvel bilmemize, tanınamamıza ve onu iyice kavramış bulunmamıza ihtiyaç olduğunu bilmem ilâve etmeğe ihtiyaç var mı? Fakat müfredat programımızın çizdiği çerçeve içinde faaliyete geçerken ta ebemizi aynı faaliyetlere sevketmeğe çalışırken, iş hâdisesinin, iş mefhumunun işaret ettiği esasları iyice kavrayamamak veya bunları incelemekte titiz davranmamak, ihmâl göstermek yüzünden bazılarımızın, yanlışlıklara, hatta garip ve güünç addedilecek vaziyetlere düştüğümüzü itiraf etmeliyiz. İşte bu önemli meseleye; yani «İş, hâdisesine «Öğretim usullerinde» etrafı olarak temas edilmiş olduğunu görüyoruz

İşin gayesi, plânlaştırma, icra kritik, tanzim ve değerlendirme safhaları toplu bir halde kitabın ilk sayfeleri arasında yer almaktadır. Bunu genel faaliyet şekli sistemi takip etmekte, başlıca esasları incelenmekte, bu arada muhtelif faaliyetleri nor-

mal bir neticeye bağliyan işin müfredat programlarına, mevzu-lara yaptığı tesir, bununla sıkı ilgisi araştırılmaktadır.

Böylece dünkü okul ile, bu günkü okulun arasındaki büyük uçurum, fikir, görüş, düşünüş, ve anlayış bakımlarından olan büyük ayrılık gözlerimizin önün-de kendiliğinden canlanmakta-dır.

* * *
“İş esaslarına uygun öğretim usulleri,, nin üzerinde yürüdüğü yol, önümüze serdiği ve tetkik ettiği mevzu, çocuğun ondan is-tiyeceği bilgiyi hangi vasıtalar-la edinebileceği ve nasıl terbiye olunabileceğidir. Bunun için de çocuğun temas ettiği, gördüğü duyduğu şeyler karşısında dü-şündüğü hâdiselerin üç ana kay-nağı gösterilmektedir. Çocuğun terbiye vasıtası olan bu kaynak şu üç esasta toplanıyor:

1 — Doğrudan doğruya haki-kat dünyası (Realite).

2 — Modeller, haritalar ve resimlerle levhalar dünyası (ki biz buna bilvasıta hakikat dün-yası diyoruz).

3 — İnsan lisanı ve yazısıdır.

İşte «Öğretim usulleri» dokuz forma tutan sayfeleri arasında bu üç kaynağı inceliyor. Her bi-rini geniş çerçeve içinde, en in-ce teferruatına kadar ayrı ayrı gözden geçiriyor. Tasnif ediyor, muhtelif vasıtaların değer ve ehemmiyetini tebarüz ettiriyor. Bu suretle kitap bir öğretmenin sınıf içindeki faaliyetini bugünkü Pedagojinin istediği, işaret ettiği yola «İş» sahasına şuurla nasıl

çevirebileceğini gösteriyor. Yal-nız göstermekle kalmıyarak bu nun yine Pedagojik sebeplerini lüzumunu da izah ediyor. Kita-bın diğer üzerinde ehemmiyetle durulacak bir noktası da bu faaliyetlerin bilhassa tatbikî bir mahiyet alması, yani nazari bir takım mütalealardan ibaret olmayışdır. Onun için ki-tap nazari olmakla beraber ame-lî bir karakter de taşımaktadır. Muhtelif derslere ait mevzuları işlerken hangi yoldan yürüye-ceğimizi, hangi vasıtalarla isti-fade edeceğimiz de aydınlatmak-tadır.

Meselâ okulun herhangi faali-yeti arasında yer alan tetkik, müşahede psikolojisi, terbiyesi üzerinde durulduğu gibi, müşa-hedelerin el faaliyetlerine bağla-narak vüzuhunun nasıl arttırıla-bileceği de araştırılmaktadır.

Böylece aletlerin müşahede tetkik hizmetinde kullanılması, talebe tecrübeleri, müşahede şe-killeri, okulun yardımcı faaliyet-lerinden olan okul gezintileri, bahçe işleri, okul bahçesi dışın-da hayvan ve nebat bakımı, top-lama ve kolleksiyon yapma faa-liyeti gibi mevzulara yer veril-mektedir. Bundan sonra; çocuğun bilvasıta hakikat dünyası olan modellerde, resim, levhalarda, haritalarda, faaliyet tarzları in-celenmektedir. serbest talebe fa-alyetleri nasıl yapılacağı kaydo-lunduğu gibi, bu vasıtalar psi-kolejik bakımdan da tetkik olunmaktadır. Nihayet okul için-deki faaliyetin dile ve yazıya dayanan esasları gözden geçiri-

liyor. Dile ve yazıya ait bütün faaliyetler şöylece sıralanmış, değerlendirilmiş bulunmaktadır. Öğretmen takrirlerinde faaliyet, yaşanmış şeylere istinat eden öğretmen takrirleri, serbest ta-lebe mesaisine yol veren öğret-men takrirleri, tedris ekonomisi hizmetinde öğretmen takrirleri gramofon ve radyoda, metinlerde edebî metinlerde, tarihî menba parçalarında, ders kitaplarında ve öğretici karakterdeki gençlik kitaplarında. vazifelerde, lûgat ve kamuslarda, gazete ve maktu alarda faaliyetler...

Görülüyor ki, toplu bir halde ufacık bir şemasını çizmeğe ça-lıştığımız «İş esaslarına uygun öğretim usulleri,, okulun tedris cephesine ait bütün faaliyetleri içerisine almaktadır. Eser, yuka-rıda da işaret etmek istediğimiz gibi bu faaliyetler üzerinde hem nazari, hem de amelî olarak dur-maktadır. Bu duruş, bu faaliyet-lere ve bunları ilgilendiren mese-lelere sathî ve umumî bir bakış mahiyetinde değil, okulun tedris noktasından her vakit çıkarabi-

leceği zorlukları, t. reddütleri, imkânsızlıkları nasıl giderebile-ceğimizi, yenebileceğimizi, ay-dınlatan, bunun için de ele aldığı meseleleri teferruatına kadar iş-leyen, gözden geçiren bir mahi-yettir.

Onun içindir ki «İş esaslarına uygun öğretim usulleri,, bizim bir taraftan sınıf içi faaliyetimi-zin en iyi bir desteği ve yar-dımcısı olmak hakkını kazandığı gibi, diğer taraftan da pedagojik kültürümüzü arttıran besliyen bir eser olmak hakkını da ka-zanmış bulunuyor. Böylece her öğretmenin kütüphanesinde yer alması lâzım gelen bu kitap iki mühim ve esaslı vazifeyi birden başarmak mutluluğuna ermiş olu-yor.

Pedagoji kütüphanemizin muh-taç olduğu böyle bir eseri ka-zandırarak mühim bir boşluğu doldurduğuna inandığımız sayın ve değerli hocamız Hıfzırrah-man Raşir Öymene hem teşekkür etmeği, hem de tebrikleri-mizi sunmayı bir vazife sayıyornz.

Muayyen fasılalarla nüfus sayımı yapmak artık medenî Uluslarda bir ihtiyat ve kaide halini almıştır.

Biz de üçüncü nüfus sayımımızı önümüzdeki ilkteşrinin 20 inci Pazar günü yapacağız.

Sayan ve sayılanların bu işde en yüksek ihtimam ve gayret göstermeleri bir medeniyet ve yurt ödevidir.

BAŞVEKÂLET

İstatistik Umum Müdürlüğü

Karasi Hükûmetinin Osmanlılar Tarafından Zaptı.

Yazan: Ekrem Çavuldur

Karasi hükûmetinin Osmanlılar tarafından işgalinden seksen yıl aralı ile tettebbua başlanarak ikinci Bayezid zamanında yazılan Aşık paşa zade Tarihi, karasi ülkesinin işgalinden evvelki veka-ye ait tarih gösterdiği halde bu hâdisenin cereyan ettiği tarihi kaydetmez.

Muahhar Osmanlı tarihleri ise ihtıâflı bir surette Karasi hükûmetinin işgal tarihi 737 veya 735 Hicret yılı olarak gösterirler; Aclan beyin vefat tarihile ibi Aclan'ın cülus tarihini aynı seneler içine sıkıştırırlar.

Bu suretle kendi tabirlerince ibni Aclan'ın Karasi Eyaletine bu yıllarda hâkim olduğunu kabul etmiş olurlarki bundaki hatâları barizdir.

Muahhar Osmanlı müverrihlerinin hükûmdarlık ve saltanat usullerine uydurarak 735 - 737 yıllarında vefatını ileri sürdükleri Aclan (Karasi) beyin yerine ibni Aclan (Demirhan)'ın geçmesi hususundaki iddiaları kabul edilebilirsede bu iddianın aş-ğıya nakledeceğimiz tarihi hakikatler karşısında Demir Han'ın Karasi ilin deki hâkimiyetine mebae olamaz.

Hükûmdarlık mevkijini gasbederek Dursunbeyi hakkından mahrumeden; etrafına topladığı şerirlerle huysuzluğunu artıran ve kuvetli bir ihtimale gore babası Karasi (Aclan) beyin hayatına kıyarak onun ümerasını kendisinden

soğutmuş olan ve busuretle ayan ve ümerasını, Osmam oğlu Orhan'ın himayesinde bulunan Karasi oğlu Dursunbey'e mürrecaata mecbur bırakan Demir Hanı, 733 hicret yılı son günlerinde Balıkesir'den geçmiş olan seyyah ibni Batutanın Hükûmdar olarak bulması ve ondan "Belıkesrı Sultanı" olarak bahsetmesi, Osmanlı müverrihlerinin hatalarını tamamen tebarüz ettirir..

Esasen yeni hükûmdarın idaresi tecrübe edilmeksizin iktidar mevkine geçer geçmez halkın ve ümeranın aleyhine dönmesine imkân görülemez.

Bundan başka arap müelliflerinin, demir ve yahşi hanların ayrı ayrı kara ve deniz kuvvetlerinden bahsetmeleri ve zamanlarda bulunan Mısır hükûmdarile olan mektuplaşmalarında her iki kardeş'e de emsali Anadolu Türk hükûmdarları gibi unvanlarla hitabedilmesi, bunların, babalarının halile, vefatı ve Osman oğlunun Balıkesir ve Bergamayı işgali arasında uzunca bir müddet: hiçolmazsa üç, beş sene (yahşi daha fazla) saltanat sürmüş olduklarına birer delildir.

Nitekim Türklerin Rumeliye geçişini, Bizans ve garp müverrihine istinaden meşhur tarihine hususi bir fasılla kaydeden müverrih Hamer, milâdi 1331 ve 1332 geçişlerinde Karasi 1341 geçişinde yahşi kumandesindeki donanmadan bahsediyor.

Bu rivayet de Karasi beyin 1331 ve 32 milâd yıllarında mevkinde bulunduğunu gösterir.

Bu şekil kabul edildiği takdirde katli veya vefat hâdisesi, Osmanlı müverrihlerinin dedikleri gibi 735 yılında vukua geliyor; ibni Aclan (Demir Han) bundan böyle karasi beyi tanınıyor.

Bu suretle arap müelliflerinin Karasi ülkesinde Karasi oğulları demir ve yahşi hanların ayrı ayrı hükümler bulunmaları hakkında verdikleri mâlûmatı haberdar olmıyan Osmanlı müverrihleri, Aclan (Karasi) beyi vefatı tarihine kadar Balıkesirde hükûmdar adediyorlar. Bunun içindirki Karasinin diğer oğlundan bahsetmiyorlar.

Karasi beyin tesis ve teşkiline muvaffak olduğu Karasi ülkesinde son zamanlarda demir han ve yahşi hanın ayrı ayrı hükûmet sürdüklerini Mesalikülebsardan yahşi hanın Bergamada oturduğunu da ibni Batuda seyyahatnamesinden öğreniyoruz.

Mesalikülebsar müellefi Şehabüddin Ömeri ile seyyah ibni Batuta yahşi hanın, hükûmdarlık unvanında yekdiğerinden ayrılırlar. Ömeri yahşinin (memleketi mermera) sahibi olduğundan (1) ibni Batuda ise (Bergama sultanı) bulunduğundan bahseder. (Şerif Paşa tercümesi sayfa: 388)

Döğinyi, Türklere ait umumî tarihinin obirinci kitabında 141 - 142 inci sayfaların (kendisinin eyice okuyamadığı yazma eserlerden daha sonraki müdekkikler için) naklettiği mâlûmat arasında

(1) Karesi tarihçesi sayfa: 85

yahşinin tahtı hükûmünde bir marmara hükûmetinden ve burada sahili bahirde dağlar üzerinde birtakım hissrlar bulunduğunu ve kardeşi - karesinin oğlu - Ömer (Demir) hanın idare ettiği (Kastara ve yahut (Aktara) hükûmetinden bahsetmekle beraber (Kardama) şehrinde sahibi olduğunu zikretmektedir. (2)

İsmail Hakkı uzun çarşılı oğlunun Karasi taihçesinde meşhur sikke mütehasısı Ahmet tevhidin (Kardama) yı (Bergama) olarak kaydettiği mezkûrdur. Bu iki isim bir olduktan sonra Dursun beyin Balıkesire daveti üzerinde Orhan gaziye vâki "Balıkesiri ve Bergama yüresin cemi senün olsun kızılca tuzla vekarın ova tarafların bana sadakaların vir," (3) teklifi de bunu teyit eder.

Bu rivayetler tahlil edilirse elde edilecek netice şu olabilir:

733 (h) yılı sonlarında mermera (4) hükûmdarı Yahşi Hanın elinde bulunan Bergama kalesi, bilâhere Karasinin vefatından; Demir Han babası yerine hükûmdar olduktan sonra Yahşi han'ın elinden alınarak Demir han idaresindeki Karasi hükûmetine bağlanıyor.

(2) Bu mâlûmat, Döğinyinin okuyamadığı yazma eserlerin içinde Mesalikülebsarın da bulunduğunu hatırlatıyor.

(3) Aşık Paşa zade Tarihi yazma nusha sayfa: 39.

(4) Bay İsmail Hakkı uzun Çarşılı oğlu, bu Marmarayı Şaruhan Vilâyetindeki Dağ Marmarası olarak gösteriyor; sayfa :85 haşiye 10.

Demir Han, Dursun beyin Orhan gaziyle kendi üzerine hareketlerini haber alınca kendisinden müteeffir bulunan Balıkesirliilerin yardımından ümidini keserek yeui ele geçirdiği kalesinin sarplığıle meşhur Bergamaya çekiliyor. Sulh teklifini kabul etmeyip kardeşi Dursunu da kıyıyor..

Son müdekkikler, Türklerin 1341 (m) Rumeli geçişini Yahşinin idare etmiş olduğunu nazarıdikate alınarak Osmanlı müverrihlerinin, Bergamanın Osmanlılar tarafından zaptı hakkında yanlış mâlûmat verdiklerini ileri sürüyorlar.

Yahşi Hanın; 1341 Rumeli geçişinde bulunuşu, Bergamaya sahip olduğunu ifade edemez Eğer böyle olseydi Yahşinin, daha Osmanlıların Bergamayı muhasarası esnasında kardeşi Demir Hana muavenet ederek Osmanlılarla mücaceleğe girişmesi iktiza ederdi;

böyle bir hal görülmeyi için Osmanlı müverrihleri kendisinden hiç bahsetmemektedirler.

Türklerin 1341 Rumeli geçişini idare etmiş olan Yahşi hanın, o sıralarda Bergama hükümdarı olarak değil; yeni Osmanlı hududlarıyla Saruhan hükümeti hududları arasında ki (marmara) hükümeti hükümdarı olarak kabul edilebilir. Bu yönden Osmanlı müverrihleri, Bergamanın Orhan tarafından zabtında yanlış bir mâlûmat vermiş olmazlar..

Düzeltilme:

Geçen nüshamızdaki yazının başlığı (Karasi hükümetinin Osmanlılar tarafından zaptı) olacağı yerde bir yanlışlık eseri olarak (Karasi oğulları kimlerdir.) şeklinde konmuştur. Keza aynı nüshadaki hulâsanın yazısı 85 sayılı nüshada olmayıp 80 numaralı nüshada bulunduğunu düzeltir ve kârimizden özür dileriz.

Vatan, ötedenberi dillerde gezen bir benzetişe göre bütün milletin müşterek yeridir. Her fert nasıl kendi evinde kaç kişinin yaşadığını bilirse müşterek evde oturanları da Devlet öylece bilmek zaruretindedir.

Teşrinievvel ayındaki Umumî Sayımın gayesi de bu müşterek evi sakinlerine ve onu idare edenlere öğretmektedir.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğünden

Kültürlü Ulusalların, ileri Cemiyetlerin hepsinde nüfus işi daima ilk planda gelir. Fakat hiçbir memlekette nüfus meselesi Türki yede olduğu kadar önemli değildir.

Bu itibarla Devletin nüfus sayımına verdiği ehemmiyet, nüfus meselesinin ehemmiyetinden doğmaktadır.

BAŞVEKÂLET
İstatistik Umum Müdürlüğü

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18) — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19) — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21) — Halkıyat

Etnografya Müzesi

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Ankara

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir s
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir b

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18) — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19) — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21) — Halkıyat

Sa ısı 15 kuruştur

Türkdili Matbaası—Balıkesir

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Giresun	Aksu	»
Isparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milas	Yeni Milas	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir